

Как отмечает Г.Г. Погепцов, «мы легко отбрасываем внешнее вторжение, но у человека практически нет средств и возможностей бороться против внутреннего воздействия» [17, с. 27]. Поэтому одной из особенностей газетной коммуникации является способность к концептуализации освещаемых событий, фактов действительности.

Западные исследователи указывают на первостепенную роль СМИ в социально-политической сфере и рассматривают феномен «медиазации политического процесса». М. К. Гюлли полагает, что «медиазация политики достигла предела. Сегодня средства массовой информации действуют так, словно не отдают себе отчета в том, что политическая реальность независима от них» [18, с. 44].

В данный момент можно утверждать, что медиазация политики, то есть «процесс при котором политическая жизнь перемещается в символическое пространство средств массовой информации» [19, с.130], является характерной особенностью масс-медийной коммуникации.

Литература

1. Блакар Р. М. Язык как инструмент социальной власти // Язык и моделирование социального взаимодействия: Сб. статей: Пер. с англ., нем., фр. – М.: Прогресс. – 1987. – 464 с. – С. 88-125.
2. Мецлер А. А. Прагматика коммуникативных единиц.– Кишинев: Штиинца, 1990. – 215 с.
3. Почепцов Г. Г. Коммуникативно-прагматические аспекты семантики // Филолог науки. –1984. – № 4. – С. 104-110.
4. Остин Дж. Л. Слово как действие // Новое в зарубежной лингвистике. М., 1986. – Выпуск 17: Теория речевых актов. – С. 22-130.
5. Леонтьев А.А. Психолингвистическая модель речевого воздействия / В кн. Психолингвистические проблемы массовой коммуникации. – М.: Наука, 1974. – С. 28-40.
6. Мартине А. Принцип экономики в фонетических изменениях. – М.: Иностр. лит., 1960. – 240 с.
7. Ризель Э. Г. Полярные стилевые черты и их языковое воплощение //ИМИ, 1961. – № 3.
8. Романовская Н. В. Экспрессивно окрашенные глаголы в газетном стиле современного английского языка: автореф. дис... к.филол.н., – М.: МГПИИЯ, 1974. – 24 с.
9. Якобсон Р. Избранные труды. – М.: Прогресс, 1985. – 385 с.
10. Шафф А. Введение в семантику. – М.: Иностр. лит., 1963. – 292 с.
11. Колшанский Г. В. Коммуникативная функция и структура языка. – М.: Наука, 1984. – 280с.
12. Васильева А. Н. Газетно-публицистический стиль речи. – М.: Рус. яз., 1982. – 198 с.
13. Кубрянова Е.С. О разных подходах к изучению СМИ // Язык средств массовой информации как объект междисциплинарного исследования. – М.: МГУ, 2001. – С. 61-62
14. Григорьева О. Н. Использование концептов чувственного восприятия для манипуляции массовым сознанием в языке СМИ // Русский язык: исторические судьбы и современность. Сб. материалов. – М.:МГУ, 2001. – 520 с.
15. Михальская А. К. Язык российских СМИ как манипулирующая система // Язык средств массовой информации как объект междисциплинарного исследования. – М.: МГУ, 2001. – С. 21-24
16. Филатенко И. А. Современная политическая метафора в русскоязычной газетной коммуникации. – Авт. дис...к. филол. н. – К, КНУ, 2003. – 16 с.
17. Почепцов Г. Г. Информационные войны. – М.: Рефл.-бук., К.: Ваклер, 2000. – 576 с.
18. Чистопашина О. В. Актуальные проблемы исследования политического дискурса и методологии его изучения (в аспекте медитации политического процесса) // Концептуальная картина мира и интерпретативное поле текста с позиции лингвистики, журналистики и коммуникативистики: Сб. материалов Всероссийской научно-практической конференции 20-23 июля 1999. – Барнаул: Издательство АЛТГТУ, 2000. – С. 34-52.
19. Засурский И. И. Масс-медиа второй республики. – М.: Издательство МГУ, 1999. – 272 с.

Семененко Л. А.

РОЗШИРЕННЯ ПАРАДИГМИ ВІДНОСНИХ ПРИКМЕТНИКІВ У ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ

Об'єктом вивчення даної статті є відносні ад'єктиви-морфостилеми, які можна визначити як актуалізовані марковані словоформи, що поєднують у собі ознаки інформемі й експресемі, характеризуються певними порушеннями морфологічних параметрів коду і уможливають передавання адресантом прагматично забарвленої інформації економічними засобами. Виразальний потенціал маркованих словоформ різної частини мовної належності вивчали Н. Сологуб, С. Єрмоленко, Л. Ставицька, К. Городенська, В. Жайворонок, Г. Їжакевич, А. Коваль, Н. Бойко, Н. Костусяк. Конотативне значення маркованих ад'єктивів як засіб передачі вторинної інформації у художньому мовленні вивчали Л. Масенко, Н. Підмогильна, М. Іщук, Л. Недбайло, В. Ващенко, В. Чабаненко, О. Пономарів, В. Ковальов, І. Юнова, І. Голуб.

Завданням цієї статті є продовження вивчення експресивного потенціалу маркованих компаративів/суперлативів у поетичному мовленні, які у сукупності кодових репертуарів поетів II пол. XX ст. є релевантними мовними фактами.

Поява переносно-метафоричних значень у відносних ад'єктивів пов'язана, на думку В.Виноградова, з переміщенням їх із однієї сфери до іншої. Розвиток у них якісних значень обумовлено семантикою іменників, від яких вони утворилися. Але якщо в іменнику це виявляється як своєрідний метафоричний ореол, як натяк на переносне значення, то у похідному прикметнику воно кристалізується як окреме значення [2, с. 161]. А оскільки творення відносних прикметників – це активний процес у сучасній літературній мові, склад їх постійно поповнюється і майже кожне з них може в умовах прагматично зорієнтованого дискурсу розвивати якісні значення, – саме вони становлять безмежний резерв естетичних, експресивно-виразальних потенцій цієї частини мови.

Серед відносних прикметників, що не мають зафіксованих словниками переносних значень як ознак приналежності до групи відносно-якісних, але зазнають у поетичному мовленні інтенсифікації вияву ознаки шляхом введення до структури їх значення грамем категорії співвідносної інтенсивності ознаки, можна виділити кілька груп.

Ступенювання можуть зазнавати ад'єктиви, в яких репрезентована лексико-семантична категорія темпоральності. Їх денотативне значення пов'язане з локалізацією предмета, явища у часі (узуальне значення), але, крім цього, в них виділяється якісно-часове значення. Актуалізація семи якості свідчить про набуття ад'єктивом відтінку переносного значення, що уможливорює подальшу реалізацію його потенційних можливостей до ступенювання передаваної "о якісності" ознаки:

Летіла радість голосна,/ Що світ не буде більш розп'ятим.../ О найвесняніша весна/ У незабутнім сорок п'ятім [С. Зінчук].

На слід напутивши чутку,/ шукали веселі лучники/ майбутнішу від початку:/ бичами з променів мучили,/ зв'язавши в світання сітку,/ прапрудків козини чучела [Б. Рубчак].

Болиш – немов тобі від мого болю/ Життя солодше, і **денніший** день, і дощ дощіший, і **травніший** травень, і ластів'їші в гніздах ластівки.../ З душі б геть вирвав — що вміщу натомість? Лишив би – душу замінити чим? [В. Затуливітер].

Смерть (звана так людьми) людей – так званих/ геть/ зміта (але краса **сьогодніша** за смерть) [А. Бондар].

У вірші В. Затуливітера інтенсифікації вияву зазнає як відносний прикметник **денний**, так й іменник з темпоральною семантикою **травень**. В останньому прикладі, який нами взято із мотто до одного з віршів А. Бондаря, що починається словами – "Щосмерті день, то смерті данина...", ступенювання зазнає темпоральний прислівник **сьогодні**; похідна лексема змінює категоріальну приналежність – процес модифікації значення супроводжується транспозицією.

За спостереженням О. Безпояско, "прикметники виражають якісно-часове значення тоді, коли називають ознаки предмета, явища, яких вони набувають у відповідний період часу (сема часу) і характерні для цього періоду (сема якості). Якісно-часова функція прикметника зумовлена появою в нього відтінку переносного значення, яке може мати різні ступені перенесення ознаки аж до переходу в клас якісних прикметників, при цьому вагомий вплив має іменник, від якого залежить відтемпоральний ад'єктив, пор.: "Але в серці моїм ніколи не замовкне **весняний** грім" (В. Симоненко), тобто **грім**, який чути весною; "Був тихий **весняний** вечір" (І. Нечуй-Левицький), тобто характерний для весни; такий, який буває весною; "А Давидові **спогади – зелені, весняні**" (А. Головка), тобто ті, які тільки з'явилися, первісні" [1, с. 128-129].

Оказіональною інтенсифікації ознаки зазнають й ад'єктиви, в яких репрезентована лексико-граматична категорія локатива. Денотативне значення таких лексем — ознака предмета за місцем розташування, перебування, конотативне – актуалізоване експресивно-емотивне ставлення адресанта до названої ознаки:

Коли вже стільки тих падінь –/ не йму і я ганьби – як камінь, –/ за це гріхопадіння в дім,/ на дно –/ в **найкамернішу** з камер [І. Жиленко].

Стою оновлений і чистий,/ **іще космічніший**, ніж був,/ вдивляюсь в очі променисті,/ в її космічну ворожбу [О. Різниченко].

Мені здається, музика – космічна/ **Найбільш космічна** із усіх мистецтв [Л. Костенко].

Функціонування у поетичному дискурсі І. Жиленко суперлатива **найкамерніша** позначене одночасною актуалізацією двох омонімічних лексем **камерний**¹, -а, -е. Прикм. до камера і **камерний**², -а, -е. 1. Призначений для невеликого приміщення та нечисленної аудиторії.

У поетичному мовленні грамема компаратива/суперлатива вводиться й до структури значення тих відносних прикметників-локативів, які мають зафіксовані словниками переносні значення, що й є підставою для віднесення їх до лексико-семантичної групи відносно-якісних. Але в узусі такі лексеми хоч і набувають у значенні якісних відтінків, все ж дуже важко включаються до парадигми ступенювання, ще й у синтетичних формах вираження. До того ж модифікації ознаки може зазнавати не відносно-якісний ЛСВ, а власне відносний. Порівняйте:

... з липи вистружу ложку та, мовби одну чепігу,/ присобачу до неї дещо довге та незграбе, –/ бо не тільки до пана чорта на званий обід,/ а й до **небесніших** урядовців на radoшах/ можна відважитись і піти, але при цьому слід/ мати власну ложку на довжелезнім ратищі [Б. Нечерда].

У Веймарі витає геній Гете/ і гордий завиток від локона Шарлотти./ ...І все-таки змогли/ ви, пальчики малі,/ безсмертно поєднать в мелодію незриму/ таку земну любов/ і ту примхливу риму,/ яка **земніша** тим,/ чим далі від землі [Л. Кульбак].

Якщо у лексеми **небесний** актуалізується значення відносного прикметника – 2. Який за релігійними уявленнями перебуває на небі, з'являється з неба як місця перебування богів – і саме цей ЛСВ okazіонально отримує грамему компаратива, то у лексеми **земний** актуалізується й модифікується відносно-якісний ЛСВ – 2. перен. Життєвий, реальний.

Грамема компаратива, суперлатива okazіонально/потенційно може вводиться до структури значення ад'єктивів лексико-семантичної категорії речовинності. Денотативне значення таких лексем – ознака за вмістом речовини у предметі або за матеріалом, з якого виготовлено цей предмет, а конотативне значення модифікованого ад'єктива – актуалізоване аксіологічне ставлення мовця до позначеної ознаки, наприклад, **до найскелястіших порід** – до своїх автентичних прапервнів, до "наукокраїнських" архетипів:

Вростати в материк народу/ До **найскелястіших** порід./ І бути щедрим, як природа./ І роботящим, наче світ [А. Глушак].

Найлихіше ми вже зробили / Щодня свою матір гвалтуємо / Щодня свого батька вбиваємо / Щодня плюєм в очі джерелам / Щодня могили розорюєм / Щодня щоночі щомигі / Тисячі скіфських могил / Мовчазно стогнуть під трактором / А ми в скрусі дивуємось / **Найчорноземніші** в світі [І. Драч]. Суперлатив **найчорноземніші** просякнуто іронічно-глузливою конотацією. Контекстуально актуалізації зазнає і пряме — відносне значення лексеми, і переносне: **чорнозёмний**, -а, -е. Прикм. до чорнозем. // перен., розм. По-селянському щирий, безпосередній, міцний.

... цієї ночі/ розлілялась вода/ занурених/ у втечу/ (**стеблинніші**/ від осінніх птахів/ стирають/ з власних облич/ піщані струмочки роду)/ аж видко:/ знерухоміла кора/ і світ/ підпертий листком/ згойднувся на гілці/ що стоншала [М. Григорів].

Велика група відносних прикметників має зафіксовані словниками відносно-якісні варіанти. Але навіть поява ідіосеми "оякіснення" у більшості таких ад'єктивів не завжди пов'язана з розширенням їх парадигми формами вищого/найвищого ступенів порівняння, наявністю коротких (нечленних) форм. І тому вживання у дискурсі таких ад'єктивів-модифікатів завжди привертає увагу реципієнта.

У солов'їв дзвінкіші голоси./ їх заспіві **кришталніші** й солодші./ У заростях, сріблястих од роси./ Вони лунають у травневі ночі./ А ти миліший нам, весняний гість./ За те, що загодя, коли ще пізні/ Лютують вихоли, жадану вість/ Приносиш у своїй простенькій пісні [В. Мисик].

прилетіла моя пташка,/ а в гніздечку ні пір'їни,/ тільки **срібний-срібний перстень**/ і покинута сльоза./ прилетіла моя пташка,/ дощове віконце втерла,/ **срібен перстень** обізвався/ і заплакала сльоза./ набувайся вдома, пташко,/ у віконце роззирайся./ **срібний голос** має перстень,/ та **срібніший** у сльози [І. Калинець].

Модифікації у лексеми **кристальний** зазнав відносно-якісний ЛСВ – 3. перен. Мелодійний, дзвінкий, чистий звучанням, а у лексеми **срібний** – 5. перен. Мелодійно-дзвінкий, чистий. У вірші І.Калинця, наведеному цілком, нагнітання лексеми **срібний** у прямому, відносному значенні, й у відносно-якісному значенні, okazionalna кількісна градація відносного ЛСВ, творення короткої (нечленної) форми від відносного ад'єктива й інтенсифікація значення відносно-якісного ЛСВ становить яскравий художній прийом.

Модифікації значення може зазнавати й інший ЛСВ лексеми **срібний** – 4. Кольором та блиском схожий на срібло.// Сивий, із сивиною.

Вікна із медами носяться./ наче жони-мироносиці./ і крізь тюль, нейлон, атлас/ дзвонять золотом прикрас./ Кожне на вертепчик схоже./ За одним із них зосібна/ варить щось на Іскрі Божій/ **сива** пані, пані **срібна**,/ мов полин. Або й **срібніш** [І. Жиленко].

При ступенюванні у поетичному мовленні відносно-якісного прикметника **золотий** актуалізуються, як правило, такі ЛСВ цієї лексеми – 4. Який своїм кольором нагадує золото; блискучо-жовтий, оранжевий. 5. перен. Дуже цінний, вартий поваги. 6. перен. Який дає людям радість, щастя; прекрасний, щасливий. Порівняйте: А світився завод, а світився завод -/ Ні кінця ані краю сяйву.../ Пахнув димом бузок, пахнув синню азот./ Снівся нам степовий **золотий** горизонт -/ **Золотішого**, мабуть, не знаю/, З ним як наче навек засинаю [М. Лиходід].

Душа моя впізнала: Це – Сицилія/ **найзолотіший** острів на землі [І.Жиленко].

Оякіснення значення деяких ЛСВ лексеми **золотий** уможливило розширення узуальної парадигми нечленною словоформою **золотен**:

А як же бути людині?/ Де ж її крила діти?/ Де ж її райдуги скласти?/ Де ж її полиск подіти/ **Золотен** а чи сріблястий? [І. Драч].

Поетичний епітет **золотий** "виступає не лише з семантикою кольору, а й має метафоричне значення вартісності, високості, позитивної емоційної оцінки, чистоти, довершеності й вишуканості вияву певних ознак. Тому в ліричних поезіях часто зустрічаємо: золоті краї, лани золоті, хвилини золоті, квітка золота, сонце золоте, небо золоте, хмарка золота, весна золота, день золотий, золоте серце, мрії золоті, дитинство золоте, золота рибка, схід золотий, струни золоті, у вогні золотім, в золотих словах, золоте крило і навіть золоті вуста" [3, с. 342].

У мовленні поетів другої половини ХХ століття, традиційно вживані епітети **золотий та срібний** як виразники символічних кольорів казковості, уявного світу марень, легко зазнають ступенювання, яке відбиває не реально збільшену міру ознаки, а гіперболізацію її вагомості у внутрішньому світі поета, їх віддаленість, недосяжність, символічність, романтичний ореол.

За спостереженням Д. Баранника, частина семантично трансформованих відносних прикметників може мати ступені порівняння, але такі словоформи утворюються переважно аналітичним шляхом (іноді – синтетичним). Це твердження супроводжується низкою прикладів. А далі наводиться перелік груп відносно-якісних, які практично не мають форм ступенів порівняння. Серед них представлена й така група: "частина прикметників, уживаних у ролі якісних на позначення кольору (**аквамариновий, гранатовий, пшеничний, рубіновий, свинцевий, смарагдовий, солом'яний**) та деяких інших ознак (**гумова резолюція, кам'яне обличчя, пекельний гуркіт**)" [4, с.194]. В.Виноградов також зауважував, що морфологічні відмінності якісних прикметників від відносних умовні, непостійні та необов'язкові. Розвиток якісних відтінків у відносних прикметників може супроводжуватися розширенням кола їх форм, утворенням від них ступенів порівняння і прислівників. Ілюструється це твердження уривком із вірша В.Брюсова "Лестница": "Все **каменней** ступени./ Все круче, круче всход./ Желанье достижений/ Еще влечет вперед..." і прикладом з Салтикова-Щедріна: "О вы, немаланно-**колеснейшие**, о вы, скрипяще-мыслящие прорицатели сороковых годов!" [2, с. 177].

Okazionalne розширення парадигми ад'єктива **кам'яний** представлено й в українському поетичному мовленні:

Тримав [Ярема Вишневецький – Л. С.] усе оружною рукою./ Був **кам'яніший** од своїх твердинь./ Горіли села/ кров лилась рікою./ Коли тікав степами на Волинь [Л. Костенко].

Аналізуючи здатність семантично трансформованих відносних прикметників до творення означальних прислівників і перераховуючи ті відносно-якісні, від яких такі деривати можливі, Д. Баранник зауважує: "Такі прислівники теоретично можливі від усіх відносних прикметників (за винятком **золотий, кам'яний, скляний** та деяких інших)..." [4, с. 195]. До речі, у Великому тлумачному словнику сучасної української мови (2002 р.) зафіксовано дериват **кам'яно**. Присл. до **кам'яний**; як камінь.

А от прислівник **камінно** – від **камінний**¹, -а, -е. Те саме, що кам'яний – у словниках відсутній, а у поетичному мовленні зареєстрований:

Він – вислухав. І ні рецептів./ ні ліків тих... не підказав./ Мовчав. **Камінно**. Довго. Вперто [В. Женченко].

На потенційно / okazionalno утворені від відносних прикметників адвербіативи на **-о** може поширюватися дія семантико-граматичної категорії співвідносної інтенсивності ознаки. Для прикладу наведемо уривок вірша польської поетеси Віслави Шимборської у перекладі Віктора Дмитрука:

Я життю кажу – ти чудо, / вже рясніше й не буває, / **більш джмелино й солов'їно**, / **більш мурашно і зернисто** [В. Шимборська].

Інтенсифікації вияву ознаки okazionalno зазнають також поодинокі ад'єктиви, які представляють різні лексико-семантичні категорії, наприклад, категорію гендерності і родинних стосунків:

пощо спі-/шитися, вічність по-/переду, зілємо-/ся як дві ті-/ні в од-/ну (один кістяк), без со-/рому, довкола ні/душі, згодом зу-/житі цією **найстатевішою** (- суттєвішою) зі/ сполук, спогляда-/тимемо з-під/ куца нутра мо-/гили сузір'я [Ю.Тарнавський].

Ю. Тарнавський, особливістю поетичного мовлення якого є намагання протлумачити майже кожному марковану лексему, і тут вдається до цього прийому. Він визначає цю потенційну, периферійну сему у семантичній структурі лексеми, з опорою на яку уможливується втягування відносного прикметника **статевий** до форм співвідносного ступенювання. Ця сема – 'суттєвіший'.

У нормі, як правило, не утворюються синтетичні ступені порівняння від відносно-якісних прикметників із суфіксом **-ськ-**. Ступеньовані ад'єктиви такої структури можуть отримувати граему компаратива у віршованому мовленні:

А може, тут заграють мої сили! / Я ж хочу так йому сказати: „Милий!“ / А може, тут – на це немає ради! – / Життя поставлю, щоб його забрати! / У тому й суть, що не вона – молодша, / А я йому зроблюсь-таки солодша, / Ніжніша, **материнськiша** урешті, / Я ув'язню в солодкому арешті [І. Драч]. Яка важезна ноша – / Любити, співпереживати, / Співчувати, за когось постраждати! / Але яка **людська – найлюдськiша!** [І. Драч].

Дія семантико-граматичної категорії інтенсивності ознаки може occasionально поширюватись і на ті ад'єктивні лексеми, які у всіх зафіксованих словниках ЛСВ мають ремарки, що вказують на належність їх до терміносистем різних галузей науки, наприклад:

Поки я прочитав/ сторінку-другу прози — / з нічного аеродрому/ вже злетіли/ два літаки./ Варто, може, знати/ і якусь **реактивнішу** азбуку?... [А. Глушак].

Реактивний, -а, -е. 1. хім. Прикм. до реактив. 2. фіз. Який виникає під дією сили віддачі. Реактивна сила. 3. тех. Сконструйований на основі використання сили тяги, створюваної струменем газу, пари і т. ін. 4. фізіол., біол. Здатний реагувати певним чином на вплив зовнішнього середовища, на будь-яке подразнення.

Уявіть для початку: місто-мільйонник, розпорошене й водночас/ **герметичніше** за митрополічу митру... [Б. Нечерда].

Герметичний, -а, -е, тех. Такий, що не пропускає рідини або газу; щільно закритий, непроникний.

Граема інтенсивності ознаки може вводитися до структури значень відносно-якісних прикметників, семантика яких виключає таку можливість:

На сонці переблискують дрони./ Дрони муркочуть, як старі коти./ А поруч павутиння пролітає/ В якісь... **найпаралельніші** світи [М. Стрельбицький].

У художньому мовленні occasionальної інтенсифікації / релаксації можуть зазнавати ад'єктиви суспільно-політичної і наукової сфери:

Можливо, цей день [16.02.66 р. – Л. С.] був би радіснішим, якби Цекамол, викинувши з верстки мій “Триптих Ахматовій”, на підсував мені трохи настроїв. Я роззілилась і принципово відмовилась дати взамін інші вірші, хоч і мала їх наготові. Вже ж тут ішлося не про зміст, ідеологію тощо. Йшлося тільки про рівень. Мовляв, дай вірші дурніші і **суспільніші**. Не дам! Та я їх і не маю, таких, як їм треба [І. Жиленко].

– Хлопці, – йо'! / – Йо – о'! / – Але чули: учора у нашій столиці виступали з візитом / ці два виконавці двох головних ролей супутникової / діточої передачі „Степаша да Хрюша?” І виконавець ролі / Степаші озвучив думку, що пора вже їм стосовно нас / своє колишнє **політичне** „Да!” змінити на істинно своє / **не менш політичне „НЕТ!”** / – Ой! То що ж ми тепер будемо називатися... Ой!.. / йоцемиНЕТеси? А вітчизна наша – ЙоцемиНЕТесія?! – Напевне, що так [М. Стрельбицький].

Ступенювання у поетичному мовленні зазнає й ад'єктив **революційний**: добридень товаришу адвокат/ звичайно можна без вас/ але так годиться за правом/ римським чи ще якимось/ ми також не ликом/ шиті Європа навіть/ у своїй **найреволюційнішій**/ подоби тому в нас жінка/ має рівні права з чоловіком/ <...> оце квитанця про внесення/плати захист формальність/ та не будемо дрібничкові/ лиш повсякденний словник/ збагачується новим поняттям/ і поетичний теж [І. Калинець].

Марковані морфостилеми – це конденсовані засоби вираження. Будь-які зміни плану їх вираження спричинюють семантико-стилістичні трансформації і модифікації значення, актуалізацію потенційних аксіологічних сем, виникнення різновекторних смислових асоціацій. Активне функціонування маркованих ад'єктивних словоформ у специфічних дискурсних умовах поетичного мовлення обумовлене потребами комунікативної зручності. Ці прагматично значущі факти потребують подальшого вивчення.

Джерела та література

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
2. Виноградов В. В. Русский язык (Грамматическое учение о слове)/ Под ред. Г. А. Золотовой. – М.: Русский язык, 2001. – 720 с.
3. Стилiстика української мови/ За ред. Л. І. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
4. Сучасна українська літературна мова. Морфологія/ За ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1969. – 583 с.

Сердюк А. М. ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕМАНТИКИ ФЛОРОЛЕКСЕМ У ТВОРАХ ХVІІІ СТОЛІТТЯ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ)

Семантична інтерпретація являє собою хронологічно вторинний процес комунікативно-прагматичних трансформацій значення мовного знака у мовленні. Загальновідомо, що здатність мови до вторинного семіозису була доведена Е. Бенвеністом [2, с. 88]. Проблеми природи мови як системи знаків досліджено у працях О. С. Мельничука, А. А. Уфимцевої, А. О. Білецького, О. В. Кравченка, Р. Барта та багатьох інших [8], [11], [3], [6], [1]. Так, зокрема, дослідження автора присвячено вивченню функціонування флоролексем у структурі вторинного семіозису [9].

Однак, поза увагою дослідників залишається аналіз семантичної інтерпретації мовного знака у діахронічному плані. Адже, як цілком слушно зауважує В. В. Виноградов, вся картина розвитку значень слова може бути відновлена лише при його дослідженні в історико-семантичному аспекті [4, с. 8].

Одним із факторів цього розвитку, безперечно, є і процес вторинного семіозису, або семантична інтерпретація мовного знака. Специфічним для мовленнєвого означування є зображення людиною об'єктивної дійсності за допомогою фіксованих образів. Такими образами, як правило, найчастіше виступають назви об'єктів навколишнього світу, зокрема, флоролексеми. Таким чином, у нашому дослідженні під фіксованими образом